

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa A. N.
przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w [...] o sprostowanie świadectwa służby,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23 listopada 2022 r.,
skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powoda na wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach
z dnia 1 grudnia 2021 r., sygn. akt III Pa 17/21,

1. odrzuca skargę,

2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratora Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Suwałkach wyrokiem z 26 kwietnia 2021 r., IV P 10/21 oddalił powództwo A. N. (powód) przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w [...] (pozwany) o sprostowanie świadectwa służby.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód pozostawał zatrudniony w Urzędzie Celnym w B. na podstawie umowy o pracę w okresie od dnia 19 sierpnia 1995 r. do dnia 14 czerwca 2000 r. jako funkcjonariusz celny a następnie od dnia 15 czerwca 2000 r. pozostawał zatrudniony w służbie stałej. Na podstawie przepisów ustawy z dnia 16

listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. poz. 1947 ze zm., dalej jako: ustawa o KAS) oraz ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. poz. 1948 ze zm., dalej jako: ustawa - Przepisy wprowadzające ustawę o KAS) dokonano reformy administracji skarbowej, wskutek której z dniem 1 marca 2017 r. utworzono jednolitą strukturę aparatu celno - skarbowego powołując do życia Krajową Administrację Skarbową.

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej złożył powodowi propozycję zatrudnienia od dnia 1 czerwca 2017 r. w Urzędzie Skarbowym w S. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, na stanowisku kontrolera skarbowego w grupie stanowisk specjalistycznych w służbie cywilnej. Powód przyjął propozycję.

W dniu 26 marca 2019 r. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w [...] wystawił powodowi świadectwo służby, wskazując że stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy, na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o KAS. W dniu 10 kwietnia 2019 r. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w [...] wystawił powodowi świadectwo służby, w którym uwzględnił częściowo wniosek powoda o sprostowanie wystawionego świadectwa i wskazał, iż A. N.: pkt 2 świadectwa - był zatrudniony w szczególnym charakterze od dnia 19 sierpnia 1995 r. do dnia 14 czerwca 2000 r. - funkcjonariusz celny pełnił służbę w szczególnym charakterze, od dnia 15 czerwca 2000 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. - funkcjonariusz celny.

Powód wystąpił do pracodawcy z żądaniem sprostowania świadectwa służby w zakresie wskazania, że pełnił służbę w Urzędzie Celnym w B./Izbie Celnej w B. od dnia 15 września 1999 r. (a nie jak wskazano od dnia 15 czerwca 2000 r.), oraz że został zwolniony ze służby (zamiast wskazania, że doszło do przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy), w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej.

Sąd Rejonowy uznał przede wszystkim za zasadny zarzut pozwanego nieterminowego złożenia przez powoda wniosku o sprostowanie świadectwa służby. Sąd Rejonowy odnosząc się jednak do merytorycznych zarzutów stwierdził, że stosunek służbowy powoda nie ustał na skutek zwolnienia albo wygaśnięcia, ale

uległ przekształceniu na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o KAS. Z dniem 1 czerwca 2017 r. stosunek łączący powoda z pozwaną został przekształcony ze stosunku służby na stosunek pracy. Zapis przedmiotowego świadectwa służby ściśle odzwierciedla ten stan prawny i należało uznać, że świadectwo jest w tym zakresie prawidłowe. Świadectwo służby zostało również wydane na obowiązującym wzorze.

Powód wniósł apelację od wyroku Sądu Rejonowego. Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z 1 grudnia 2021 r., III Pa 17/21, oddalił apelację. Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw do uwzględnienia argumentacji powoda i zmiany zaskarżonego wyroku, uznając świadectwo służby powoda za sporządzone prawidłowo. Sąd drugiej instancji potwierdził, że stosunek służbowy powoda nie ustał na skutek zwolnienia albo wygaśnięcia, ale uległ przekształceniu na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o KAS.

Powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego powyższego wyroku Sądu Okręgowego. Wyrokowi zarzucił naruszenie: I) przepisów postępowania: 1) art. 382 i 385 w zw. z art. 328 § 1 i 2 k.p.c. przez wydanie przez Sąd Okręgowy wyroku oddalającego apelację od wyroku Sądu Rejonowego oddalającego powództwo w całości pomimo wykazania przez powoda, że powinien on otrzymać świadectwo służby na podstawie art. 188 ust. 1 ustawy o KAS w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o KAS; 2) naruszenie art. 228 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c., mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, przez: nie odniesienie się w uzasadnieniu rozstrzygnięcia do wymienionych przez skarżącego rozstrzygnięć sądów administracyjnych i powszechnych, w których uwzględniono żądanie powodów w analogicznej sprawie i nakazano sprostowanie świadectw służby powodom; II) przepisów prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 188 ust. 1 ustawy o KAS w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o KAS przez ich nie zastosowanie, skutkujące oddaleniem powództwa, w którym powód domagał się sprostowania świadectwa służby i w sytuacji, w której stosunek służby powoda przestał istnieć, a przekształcenie stosunku służbowego powoda w stosunek pracy jest wyłącznie faktem opisanym w ustawie - Przepisy wprowadzające ustawę o KAS, ale nie stanowi wprost podstawy prawnej ustania

stosunku służbowego; 2) art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o KAS przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż powyższe przepisy stanowią właściwą podstawę ustania stosunku służby powoda z dniem 31 maja 2017 r., a tym samym do uznania, że jego stosunek służby uległ przekształceniu w stosunek pracy, kiedy w sytuacji powoda de facto doszło do zwolnienia go ze służby; 3) art. 170 ust. 3 ustawy - przepisy wprowadzające ustawę o KAS przez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza nie traktuje się jak zwolnienie ze służby; 4) § 2 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (w brzmieniu obowiązującym do dnia 29 września 2020 r., Dz.U. poz. 413) przez jego niezastosowanie skutkujące umieszczeniem w wydanym powodowi świadectwie służby informacji o „ustaniu” stosunku służby, podczas gdy powyższy przepis wskazywał, że w świadectwie służby funkcjonariusza umieszcza się dane dotyczące „podstawy prawnej zwolnienia ze służby, wygaśnięcia stosunku służbowego albo wydalenia ze Służby Celno-Skarbowej”.

Skarżący wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

Skarżący wyjaśnił, że zaskarżony wyrok jest prawomocny i nie przysługują od niego inne środki zaskarżenia. Sprawa dotyczy sprostowania świadectwa służby. Taki rodzaj spraw bezpośrednio nie występuje i nie został ujęty w k.p.c. Podniósł, że charakter niniejszej sprawy odpowiada najbardziej sprawom dotyczącym świadectwa pracy, a więc zgodnie z art. 398 § 2 pkt 2 skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach dotyczących m.in. świadectwa pracy i roszczeń z tym związanych. W rezultacie powodowi nie przysługuje w niniejszej sprawie skarga kasacyjna. Nie zachodzą również w sprawie podstawy do wniesienia skargi o wznowienie postępowania zarówno z przyczyn nieważności (art. 401 k.p.c.), jak i z właściwych przyczyn restytucyjnych (art. 403, 401¹ i 416¹ k.p.c.).

W ocenie skarżącego, skutek wyroku doznał on szkody, ponieważ w przypadku pozostawienia w wydanym powodowi świadectwie służby zapisu o „ustaniu stosunku służby” zamiast „zwolnieniu ze służby”, a spełnianiu przez

powoda wszystkich przesłanek do przyznania tzw. emerytury policyjnej - tj. posiadania 15 lat służby i posiadaniu stażu służby co najmniej 5 lat przy wykonywaniu zadań określonych odpowiednio w art. 1 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej lub w art. 2 ust. 1 pkt 4-6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej lub służby w Służbie Celno-Skarbowej, powód może spotkać się z odmową przyznania świadczenia emerytalnego.

Odpowiedź na skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia złożył pozwany wnosząc o odrzucenie skargi w całości, ewentualnie odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych wraz z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Z kolei zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. skarga powinna zawierać, między innymi, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego dotyczy. Zatem jednym z istotnych elementów konstrukcyjnych skargi jest uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy.

Uprawdopodobnienie szkody (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.) polega na przedstawieniu wyodrębnionego wywodu wskazującego, że szkoda została wyrządzona oraz określającego czas jej powstania, postać i związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006 nr 7-8, poz. 141;

z 2 sierpnia 2006 r., I BP 2/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 225). Użycie trybu dokonanego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 i art. 424¹ § 1 k.p.c. nakazuje przyjąć, że chodzi o szkodę, która już nastąpiła, a nie szkodę hipotetyczną, zagrażającą skarżącemu w przyszłości. Przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest przy tym istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie możliwość wystąpienia szkody w przyszłości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006 nr 6, poz. 110; z 18 lipca 2007 r., I BP 22/07, LEX nr 619649, z 5 czerwca 2009 r., I BP 2/09, LEX nr 513002).

W celu uprawdopodobnienia powstania szkody strony mogą się posługiwać zarówno środkami właściwymi dla zwykłego postępowania dowodowego, np. dokumentami, zeznaniami świadków lub opiniami biegłych, jak i środkami nieuznawanymi przez ustawę za dowody, np. pisemnymi oświadczeniami osób trzecich. W uzasadnieniu postanowienia z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 (OSNC 2006 nr 1, poz. 16), Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że uprawdopodobnienie szkody oznacza złożenie przez skarżącego oświadczenia, że szkoda wystąpiła, oraz wskazanie jej rodzaju i rozmiaru. Spełnienie tego warunku można przyjąć tylko wtedy, gdy twierdzenie to zostanie uzasadnione na tyle, że będzie można uznać je za prawdziwe. W tym celu skarżący może powoływać i przedstawiać wszelkie dowody. Już w chwili rozpoznawania skargi na bezprawność wyroku Sąd Najwyższy musi być przekonany, że szkoda rzeczywiście powstała, a także wiedzieć, na czym polega, jaki jest jej rozmiar i czy możliwe jest jej naprawienie przez wypłatę stosownego odszkodowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2021 r., I PUNP 1/21, LEX nr 3108619).

Odnosząc powyższe rozważania do rozpoznawanej skargi i konfrontując je z jej treścią, należy stwierdzić, że skarżący upatruje szkody w nieokreślonych stratach związanych z ewentualną odmową przyznania mundurowego świadczenia emerytalnego, stwierdzając, że „oczywista szkoda jest wyraźna jednak nie jest obiektywnie mierzalna”. Skarżący podniósł bowiem, że w przypadku pozostawienia w wydanym powodowi świadectwie służby zapisu o „ustaniu stosunku służby” zamiast „zwolnieniu ze służby”, powód może spotkać się z odmową przyznania świadczenia emerytalnego. Tak ujęta kwestia szkody wywołanej wydanym

wyrokiem, która nie powstała, nie spełnia wymagania „uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody” w rozumieniu art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Nie wystarczy bowiem powołanie się na możliwość wystąpienia szkody w przyszłości. W skardze nie określono w wymagany sposób szkody - nie wskazano jej rodzaju, rozmiaru i czasu powstania. Skoro nie skonkretyzowano szkody to nie może być mowy o przedstawieniu przez skarżącego związku między orzeczeniem, a ściślej faktem jego wydania, a szkodą. Niezależnie od powyższego, treść świadectwa służby nie przesądza sama w sobie o spełnieniu albo niespełnieniu przesłanek do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego.

Z tych względów skarga wnioskodawcy o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlegała odrzuceniu, o czym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 424⁸ § 1 i 2 k.p.c., mimo wydania przez Sąd Okręgowy w Suwałkach błędnego orzeczenia.

[as
a!]